

BÁCSKAI KÖZÉRDEK

A Bács-Bodrog vármegyei községi jegyzők egyesületének hivatalos lapja

Hirdetések árszabás szerint TELEFON 14 SZ.	Főmunkatársak KISS GYULA BERCSENYI JÓZSEF	Felelős szerkesztő BERKOVITS MÁRK	Megjelen vasárnap Egész évre 8 K, félévre 4 K, negyed évre 2 K
--	---	---	--

A felső kereskedelmi iskolák reformja.

Évek hosszú sora óta vajudik a felső kereskedelmi iskolák reformjának kérdése: állandóan sürgetik ezt első sorban a kereskedelmi iskolai tanárok, sürgetik azok is, kik az iskolák abiturientseit alkalmazzák, de sürgetik azokból az iskolákból kikerült magántisztviselők is, akik csak akkor ébrednek annak tudatára, hogy milyen kevés gyakorlati értékű szakismerettel hagyják el az iskolát, mikor valamely szaktudós állást kell betölteniök. A minden oldalról hangzó követelmények végre gondolkodóba ejtették a kultusz-ministeriumot, minek két elvi döntés lett az eredménye. Az egyik az, hogy a felsőkereskedelmi iskolák tanfolyama három évről négy évre emeltetik fel: a másik az, hogy a felsőkereskedelmi iskolai érettségi vizsgálatok eltöröltetnek. Egyebekre vonatkozólag e reform teljes kidolgozását a minister az érdekelt szaktestületekre, nevezetesen az országos közoktatási tanácsra és a kereskedelmi iskolai tanárok egyesületére bízta. Az eddigi megállapodás az, hogy a tanfolyam három első éve elméleti, a negyedik év a gyakorlati ismeretek elsajátítására fordíthatnak. E szerint a negyedik évben, az úgynevezett „minta irodába“ gyakorolnak magukat az ifjak a levelezésben, ügyiratok készítésében, könyvvitelben, mérleg szerkesztésben s egyéb irodai teendőkben. Erre mi egy évet kevésnek tartunk és a gyakorlati kurzusnak a tanfolyam 3-ik és 4-ik évfolyamába való beosztását véljük szükségesnek, oly módon azonban, hogy a gyakorlati foglalkoztatás mellett az ezzel kapcsolatos elméleti ismeretek koncentráltassanak és állandóan ismételtessenek. E szerint a 3-ik évfolyam hallgatói a levelezésben és az ügyiratok szerkesztésében, a 4-ik évfolyam hallgatói a könyvvitelben, a leltár felvételben, mérlegelésben és a revizori teendők sokféleségét, az igazat ad nekünk abban, hogy a gyakorlatokat nem lehet elég korán megkezdeni.

Másik megállapodás az, hogy a reformált iskolákban csak a kereskedelmi életben szükséges ismeretek elsajátítására kell törekedni. Ez helyes, de tartunk attól, hogy ellenkező túlzásba esünk akkor, ha a különböző szakismeretek olyan tömegét öleljük fel, melynek elsajátítása lehetetlen. Olvasuk, hogy a fizikai, továbbá vegytanon, áruismén kívül, belebocsátkozik a tanterv a gyártási technika körébe tar-

tozó szakismeretek elsajátítására is. Ez már rendkívül széles mező, amelyet igen kevés szakember képes kellően áttekinteni. A tulhajtásnak az lesz a következménye, hogy a növendék konyítani fog ehhez is, ahhoz is, de alaposan sem ehhez, sem ahhoz nem fog érteni.

Végül az idegenek nyelvének tanításáról akarunk pár szót mondani. Föltétlenül helyeseljük, hogy a német nyelv teljes elsajátítására minden kereskedelmi iskola kellő súlyt fektessen. Sajnos, muszáj ezt tennünk és a német nyelv tudása nem üt csorbát hazafiságunkon. De contemlálva van egy másik idegen nyelv tanítása, melynek megválasztása az egyes iskolák tetszésére bízatik. Csak melleleg említjük meg, hogy célszerűbb volna, ha a hazánkban erősen favorizált francia nyelv helyett a világ első kereskedelmi népének nyelvét, az angolt sajátítanók el, de ennél fontosabb kereskedelmi érdekeink szempontjából a Balkán államok nyelvei közül egyiknek vagy a másikkal: a romának, szerbnek megtanulása. Nem kell magyaráznunk, hogy exportunk egyetlen útja a Kelet felé vezet, a kereskedelmi iskolák tehát akkor tennének igen hasznos szolgálatot kereskedelmünknek, ha a Balkánon, valamint az anektált tartományokban való térfoglalásokat a szükséges nyelvismeret megadásával határozatosan előmozdíthatják.

Tóth Jenő főgimn. tanár halála.

Kóbor fellegek szállongnak az égen; hideg őszi szél fű végig az avar felett; sárgult falevelek hullnak, szállnak peregnek: oda lett a fák ékes koronája.

Aszott fű, hervadt virágok, borongós idő hirdetik a mulandóságot. Valóban olyan csendes, olyan néma minden: haldoklik a nagy természet.

És e kép a mi sorsunk. Oh elmulunk, elpusztulunk, oda leszünk mi is; elhervadunk, mint a mezők virágai. Oh „eljő az idő, midőn elhal a tavasz, az őszi; elhervad a róza, az élet és a gondolat.“ Bizony a költő szavai nem egyszer támadnak fel sejtelmesen lelkünkben bús, komor őszi napokon. És ilyenkor úgy súgja valami, úgy kél bennünk a vágyakozás, hogy ha jön majd a nagy számadási nap, — ősszel boruljon ránk a halál.

Szegény Tóth Jenőt ilyen időben vitte el. És mégis, midőn körülálltuk ravatalát, úgy szeretttük volna oda kiáltani: Te kegyetlen halál, add vissza az életnek kedves halottnak! Igen, mert az a koporsó egy tartalmas, nagy reményekre jogosított, ifjú szép élet elmulását jelentette visszavonhatlanul.

Hogyne támadt volna hát bennünk zuglódás hangja a megmásíthatlannal szemben.

Hiszen Tóth Jenő valóban azon kevesek közül való volt, kik felülemelkedve az élet köznapiságán, lelkükben nemes ideálokat, nagy célokat, szent érzéseket táplálnak s forgatnak. Ezért nemcsak családjának volt féltett büszkesége, de büszkesége volt annak az intézetnek is, melybe sorsa rendelte. S bizony áldása lett volna ennek is, a társadalomnak is, melyben forgott. A külső megjelenésében daliás alakja mellett is szerény ifjú, jóságos szívének gazdag szeretetével egyaránt árasztotta el szülőit, testvéreit, barátait s ismerőseit. Ezzel szerezte meg magának mindenki szeretetét, nagy tudásával pedig s nemes törekvéseivel a közbecsülést. Tartalmas lelkéért s mélyen érző, jóakaró egyéniségeért volt báványa tanítványainak is. És példányképe is.

Hisz mindenki előtt ismeretes volt, hogy gazdag ismereteit rettentő szenvedések között minő csodálatos akaraterővel szerezte. Így valóban a törekvő nemes munka és az akadályokat nem ismerő nagy akaraterő igazi mintaképe volt ő. Minden ékességei mellett aztán a talpig derék, becsületes embernek.

Életében, életével a nagy költő szavait akarta megvalósítani: „A legnagyobb cél itt e földi létben ember lenni mindig, minden körülményben.“

E gyönyörű jellemvonásai teszik érthetővé azt az általános közbecsülést, melyben része volt s ebből magyarázható a halálát követő nagy részvét s elvesztése miatt a mi fájdalomunk is.

Vele egy értékes, jó és igaz ember szállt sírjába. Méltó azért emlékeztetre. Pihenjen csendesen; emléke legyen áldott.

Sz. F.

Búcsú estély.

A kulai tanítótestület szeretett kartársának Csajági Bernátnak nyugdíjaztatása alkalmával f. hó 13-án a „Zöldkert“ helyiségében búcsúestélyt rendezett, mely alkalommal egyrészt fájdalommal emlékezett meg távozásáról, másrészt pedig legnagyobb örömeinek adott kifejezést, hogy ismét akadt egy tanító, aki nyugalomba vonulhatott. Tehát inkább örömmünepnek, mint búcsúestélynek nevezhetnők, melyen részt vett a tanítók legnagyobb része vallás és nemzeti külömbiség nélkül.

Este 7 órakor egy három tagu bizottság kereste fel az ünnepeltet lakásán és meghívta egy barátságos vacsorára, mely meghívásnak készséggel tett eleget. Vacsora alatt Váradi Gyula tanító a következő beszédet intézte az ünnepelthez:

Kedves Bernát barátunk!

Nyugdíjaztatásod alkalmával összegyűltünk itt kartársaid, hogy egyrészt búcsút vegyünk tőled mint működő tanítótól, másrészt pedig lángoló örömeidnek adjanak kifejezést akkor, amidőn ismét találkozott egy kartárs, aki nyugalomba vonult. Tehát inkább örömmünepnek nevezhetnők a mai estélyt, mely alkalommal nem dörögnek ugyan az ágyúk, nem villog a kard, zászlók sem lengenek, minden oly egyszerű, oly szerény, mint tenmagad.

Elnémult a mélységes panasz, mely sorsunk nehéz viszonyai között az egekig tör; elhalt minden bú és bánat, mely az erkölcsi és anyagi elismerés megtagadása keserű

forrásból fakad; eltűnt minden gond és aggodalom, mely sötét felhőként borítja családunk derűs égét; eltűntek a sötét képek, melyek édes álmunkat megzavarják, midőn nélkülözések között becsületesen teljesített munka után nyugvóra hajtjuk fejünket: öröm és szent lelkesedés, mély tisztelet és szeretet, hála és elismerés szállta meg szívünket, hogy oltárt emeljünk, oltárt, melyen neked szeretett kartársunk bemutassuk az irántad táplált önzetlen szeretet, ragaszkodás és elismerés szép áldozatát.

Itt vannak pályatársaid a jelenből és jobbajaink közül csak azok hiányzanak, kik szebb hazába költöztek. De nem, ők sem hiányzanak, szellemük itt van közöttünk s ők az Isteniség közelében velünk örvendenek az öröklét honában.

Nemes bizalom és kitartás voltak rúgói lelkednek. Legnagyobb célod pedig itt a földi létben embernek lenni mindig, minden körülmények között. És valóban, nehéz idők heves zaja, a szenvedélyek erős felindulásai között is megőrizted higgadságodat és munkakedvedet. A tanítók igaz ügyének védelme és diadala képezte önfeláldozó munkásságod legerősebb rúgóját, fáradságod legszebb jutalmát. És, ha visszatekintesz pályafutásod meglehetősen göröngyös mezejére, kell, hogy nemes büszkeség töltse el kebledet, mert utadban az idealizmus virágaiért epedve, nem távoztál egy tapodtat sem az igazság és munka, a szorgalom és kitartás egyenes útjáról.

28 évi küzdelemteljes munka után nem disziti a hazáért és a tanügyért dobogó kebledet az érdemkereszt, nem vonulnak lobogó fákllyakkal édes otthonod elé azok a számtalanok, kiknek legdrágább kincsük, gyermekeik szívébe csepegtetted az Isten és haza, tudomány és erkölcsösség alapfogalmait. Gyuladjon lelked mégis lángoló öröme az őszinte tisztelet és szeretet e szerény megnyilvánulásán.

Minden közös örömünk melynek hatása alatt fűzzük homlokodra az elismerés hervadhatatlan koszoruját. Hervadhatatlan, mert virágainak gyökerét a szorgalom és munka legdrágább gyöngyei öntözik.

És egy szívvel, egy lélekkel kívánjuk, hogy a Mindenható árrszon el a boldogság minden föltételével, hogy még igen-igen sokáig élvezhesd a jól megérdemelt nyugdíjat. „Fény nevedre, áldás életedre!” Isten éltessen!

A beszéd elhangzása után az ünnepelt meghatóan mondott köszönetet a megemlékezésért és megígérte egyszersmind, hogy úgy mint eddig ezután is együtt fog érezni a tanítókkal

Ezután Fuhrman Lajos egy nagyhatású, gondolatokban gazdag beszédben üdvözölte az ünnepeltet. Majd Okánovits Péter a g.k. tanítók nevében köszöntötte fel. Elhangzott még több szebbnél szebb felköszöntő, melynek befejeztével az estély kedélyes eszmecserével és víg társalgással végződött. Miután azonban a szó elrepül, az írás pedig megmarad, e helyen is azzal fejezzük be tudósításunkat, hogy: „Ad multos annos“!

V.

A községi alkalmazottak mozgalma.

Az apatini járás községi alkalmazottai a következő headványt intézték a vármegye alispánjához.

Nagyságos Alispán úr!

Az apatini járás községi alkalmazottainak folyó hó első napján Apatin község közgyűlési tanácsstermében megtartott járási értekezlete egyhangulag elhatározta azon mozgalomhoz való hozzájárulását, mely egy mellőzött, az élet minden nehézségeivel küzdő, de jobb sorsra, megbecsülésre érdemes, képzett, munkás, kiptóbbált és nélkülözhetetlen testület; a községi segédjegyzők és tisztviselők fizetésrendezése és szolgálati viszonyainak meghatározása érdekében innen a Nagyságod bölcs vezetésére bizott hatalmas vármegyei topolyai járásából indult hódító útjára.

Már az ország vezér vármegyéjének vezetett Pest vármegye székházában folyó évi október 24-én megtartott „Jegyzők Or-

szágos Egyesületének“ közgyűlése is foglalkozott a segédjegyzők szomorú helyzetével, kiknek siralmas megélhetési viszonyait vette egyedüli okául annak, hogy a közigazgatási tanfolyamok hallgatói évről-évre fogynak s azon határozati javaslatot fogadta el, mely szerint: „ha a segédjegyzők érdekében szerkesztett memorandumban felsorolt sérelmek, a politikai viszonyok jobbra fordultával törvényhozási uton azonnal nem rendeztetnek s azonnal novelláris uton nem rendezik a jegyzők és segédjegyzők státusát is, az országos egyesület a községi közigazgatási téren okvetlenül elkövetkező zavarokért az erkölcsi felelőséget nem vállalja.“

Nem lebecsülése ez nagyságos alispán úr a mi folytonos, fáradhatatlan munkásságunk értékének, ellenkezőleg az ország leghivatottabb testületének az ország színe előtt tett olyan bírálata, amelyre támaszkodva, kérés, könyörgés, esdeklés nélkül férfias önérzettel várhatnók helyzetünk kedvezőbbre, életünk jobbra változását törvényhozásilag, novelláris uton rendeztetni.

És mi mégis kéro szózzattal fordulunk Nagyságod elé először azért, mert a topolyai járási kartársaink mozgalmához csatlakozni kollegális és önmagunk iránti erkölcsi köteleességnek, másodsor és főként azért, mert nagyságos alispán urnak az egész környéken ismert jó szíve, nemes lelke és gondolkodása biztosítékot nyújt nekünk arra, hogy igazságos ügyünket magáévá téve, sorsunk javulását előbb érezhetjük törvényhatósági egyöntetűséggel rendezve itt a mi vármegyénkben, mint a törvényhozás intézkedésével az ország többi vármegyéiben.

Fizetéseinknek és szolgálati viszonyainknak rendezését kérve s annak megvalósítását szívünkben óhajtvá, lehetetlen elmulasztanunk, hogy Nagyságod nagybecsü figyelmét a következőkre ne irányítsuk:

Méltóztatik tudni, hogy 1900. évben az állategészségügy államosításával az abban az időben nagyon szerény javadalmazásu állatorvosi intézmény volt az első, melynek javadalmi a kor igényeihez képest rendezettek; bár sok oldalról hangzott fel a kérdés: miért fontosabb az állategészségügy a közegészségügynél? az állatorvosok voltak a nemzet napszámásai közül az első, kik az általuk szolgált ügyaggal államosítatván, rendezett megélhetési viszonyok közé jutottak.

Meghozta ugyan az idő a községi jegyzők és segédjegyzők fizetésrendezését is s a törvényhozás tételes törvényben, az 1904 évi XI. törvénycikkben mondta ki, hogy Magyarországon községi jegyző 1600 koronánál segédjegyző 1000 koronánál kisebb javadalmazásu nem lehet.

És ha gondoskodásnak volt nevezhető ezen illetmény szabályozás a községi jegyzőkre nézve, nem mondható áldásosnak a segédjegyzők sorsának enyhítését illetőleg, mert bár ezen összeget is a legtöbb községben állami kiegészítéssel élvezhetik, megélhetésükhöz — nyíltan kimondva az igazat — egyszerűen elégtelen.

Ezen idő óta az állam hivatalnokai, a vármegyék tisztviselői, a rendezett tanácsú városok tisztikara részesültek fizetésemelésben s a nem állami elemi iskolák jogviszonyairól és hitefelekezeti tanítók járandóságairól szóló 1907. évi XXVII. t.c. nyert végrehajtást, amely törvény a községi és hitefelekezeti elemi népiskolák tanítóit köztisztviselőknek minősítette s törvényesen megállapított járandóságaikat közigazgatásilag biztosította; ami minket csupán anynyiban érintett fájdalomosan, amíg mi a főntebb hivatkozott szerény fizetésből vagyunk kénytelenek minden szükségletünket, igazabban: csak a legszükségesebbet — amire éppen jut — fedezni, addig ezen köztisztviselőket, a velünk nem egyenlő képzettségű s nem fontosabb hivatásu tanítókat ugyanily fizetésen felül még természetbeni tisztelakás, (legalább két padolt szoba, konyha, kamra és mellékhelyiségek) továbbá legalább 1/2 holdnyi kert, vagy ennek 20 kor. kárpótlása illeti meg. Természetbeni tisztelakás hiányában pedig gondoskodás történt minden tanítóról 200 K-tól 600 K-ig emelkedő lakásbér erejéig is.

Ujabbán pedig az 1908. évi XXXVIII.

t.c. a közegészségügyi törvény II. rész I. fejezetének módosításában a községi és kör-orvosok fizetését rendezte, — nem feledkeztél meg a szülésznői intézményről sem! — s kimondotta, hogy az orvosok fizetése 1600 korona, azonkívül 5 évenként 800 K-ig emelkedhető 200 korona korpótlék, helyipótlék, lakpénz stb. ellátásban részesülnek, egy szóval minden életpályán biztosítva van az a „megfelelő“ megélhetés, amelyet mi, községi segédjegyzők oly nem igen megfelelően túrnók.

Ezen általános s az egész ország különféle tisztviselőire kiható intézkedések, mint az országos törvénytarban kihirdetett törvények köteles ismerői, azért bátorokodunk előrebocsátani, hogy rámutassunk nyomozató helyzetünkre s kidomborítsuk mellőzött voltunkat, hogy dacára a törvény követelte modernebb képzettségnek, az állam mostoha gyermekei: a segédjegyzői kar.

A községi közigazgatással kapcsolatos nehéz munka pedig elvitathatlanul a mi szervezetünkre nehezül, melynek mi megélhetésünk és lakás viszonyaink kivánt rendezése mellett volnánk képesek igazán fokozott kedvvel és lelki erővel megfelelni. Szaktudásunkért, bár közjogi, magánjogi, büntetőjogi és fegyelmi tekintetben felelősséggel tartozunk, még annyi anyagi előnyt sem élvezhetünk, mint a szakképzettséget nem igénylő állami és törvényhatósági díjnokok. Fizetésünkből alig 3 korona jut egy napi szükségleteinkre! Ebből csak nem juthat az életet, a munkaerőt biztosító táplálkozás, mint legfőbb szükségleten kívül, a lakás, ruházkodás, de kiváltképp ez utóbira annyi, amennyit kötelmeink teljesítése közben a törvény és társadalmi érintkezés tőlünk megkövetelne. Mint anakönyvvezetőhelyettesek, tartozunk a házasságkötésnél az ország címerével diszitett nemzetiszintű vállszalaggal és megfelelő tisztességes öltözetben megjelenni s ügyelni arra, hogy a házasságkötés kellő ünnepélyességgel és jelentőségéhez illő komolysággal történjék. De hogy miből állíthatjuk elő ezen, a mi helyes fogalmaink szerint „tisztes öltözet“ a kivitelben tehetetlenül magunkra hagyattunk.

Es a 126000/1902. B. M. sz. rendelet, illetőleg a községi és körjegyzők részére kiadott ügyviteli szabályzat 94. §-ában foglalt tiltó rendelkezés szerint semmiféle magán munkát nem vállalhatunk s így magánjövödelemre nem számíthatván, szerény fizetésünkre kell szoritkozunk s életmódunkat ezen elégtelen jövedelmünk korlátain belül úgy ahogy szabályozunk. Ily ellátásunk mellett azonban az étellel való folytonos és nehéz küzdelem következtében társadalmi és közművelődési hivatásunknak hiába a közigazgatási tanfolyamokon hangoztatott magasatos, de viszonyaink szerint ideálisnak bizonyult elveknek vagy nem, vagy csak fogyatékosan felelhetünk meg.

Feltárva a fentiekben siralmas helyzetünket, még csak annyit óhajtunk felemlíteni, hogy az új végrehajtási novella, az 1908. évi XLI. t.c. 6. §-ában az állami, törvényhatósági és községi szolgálatban levő tisztviselők és hivatalnokok várakozási illetékének csak a 2000 koronán túli részét engedő végrehajtás alá vonni, amiből, ha figyelembe vesszük ugyanezen törvény 12. §-ának azon intézkedését, hogy a napidíjaknak csak az öt koronát meghaladó része vonható végrehajtás alá, — el kell ismernünk, hogy évi 2000 korona azon minimális összeg, melyből ha nem is fényesen, de tőrhetően megélhetni. És hol vagyunk mi ezen létminimumtól? . . . Engedje meg Nagyságod, hogy e kérdésnél némán, összeszorult szívvel hallgassunk.

. . . És „ha feljajdul a húr, midőn kettészakad s az ősi lomb is ad hulltában gyenge neszt . . . embernek ami fáj, fájlalni nem szabad?“ . . . de igen, fájlaljuk a sivár valót, mert mi is emberek vagyunk, nekünk is vannak gyermekeink, családaink s nincs köztük egyszem, akinek szerény keresményét a gyermeknevelés vagy a szülők segélyezésének erkölcsi köteleessége ne terhelne. És hogy teljesítsük mi ezeket? a szegénység nemes pirjával arcainkon . . . lanyhán, szégyenletesen! . . .

Nagyságos alispán úr! Mi a Nagyságod előkelően finom lelkületétől, emberséges jó érzésétől és irányunkban tanusított mindenkor nemes jóindulatától s vármegyénk törvényhatósági bizottságának belátásától várjuk azt a jótéteményt, amit az Országos Jegyzői Egylet memorandum alakjában terjesztett a belügyi kormányzat elé, amely szerint méltányolva a magyarországi községi segédjegyző kar nagyfentossági közigazgatási tevékenységét, egy-egy segédjegyző részére megfelelő lakás ellátás mellett évi 1600 K minimális fizetés megállapítását sürgeti; de nem tévesztendő szem elől, hogy akkor még az új végrehajtási novella nem lépett életbe s nem volt megélhetési minimumként a 2000 K kimondva.

Hisszük, hogy ezen jogos kívánalom a kormányhatalom által fog mihamarabb teljesíttetni — de addig is vármegyénk törvényhatósági bizottságához méltó, a többi törvényhatóságok, vagy talán a törvényhozó testület által is követendő dicséretes példa s minden intézkedéséhez illő nemes cselekedet lenne, ha ezt megelőzve — megértené népének kérelmező munkáit s a vármegyei belügyi községi segédjegyzők és egyéb alkalmazottak fizetését, lakásvizonyait, korpótlék és nyugdíjilletményeit, létszámát és szolgálati viszonyait vármegyei szabályrendelettel egyöntetűen rendezné.

Mély alázattal kérjük tehát Nagyságos Alispán urat, hogy a községekre vonatkozó vármegyei szabályrendeletet mielőbb módosítani, illetőleg újjal helyettesíteni kegyeskedjék.

Ezen alkotandó szabályrendeletben 1910. január 1-étől kezdődő érvénnyel a következőket kérnék felvételni:

1. Az oklevélhez kötött állások betöltőinek önálló munkakör biztosítások.

2. A segéd- és kezelőszemélyzet száma a község lélekszámára szerint állapítások meg.

3. Az 1. pont szerint önálló ügykörrel felruházott jegyzői állások ügykörének megfelelően: árvaügyi-, adóügyi-, pénztári ellenőr-, anyakönyvvezető, jegyző elnevezés mellett évi 2000 K készpénz, természetben szolgáltatandó tisztas lakás — vagy e helyett 400 K lakpénz, — ötvenkint 400 K-val ismétlődő s a nyugdíjba beszámítandó korpótlékilletménnyel javadalmaztassanak.

4. A községi irnokok s általában az 1883. évi l. t. c. 19. §-ában kívánt minősítést igénylő állások javadalmazása évi 1200 K fizetés, 200 K lakbér és 200 K ötödéves korpótlékban állapíttatnék meg.

5. A két nyugdíjintézmény közötti viszonyosság megállapításával szabályrendeletileg mondassék ki, hogy a közigazgatási szolgálatban eltöltött évek a nyugdíjigénybe beszámíttatnak.

6. Évenként 4—6 heti szabadságidő biztosítások.

Minthogy anyagi helyzetünk illetén javítása a községek képviselőtestületeitől nem várható, nagy bizalommal terjesztettük kérelmünket Nagyságos Alispán urunk kegyes színe elé s határtalan jószágába helyeztünk hitünk óv meg bennünket jelenlegi kínos helyzetünkben a kétségbeeséstől, ez táplálja szíveinkben a nagyságodhoz intézett legalázatosabb kérelmünk kedvező elintézésének biztos reményét.

Fogadjon Nagyságod kiváló nagyrabecstülésünk őszinte nyilvánítását, melyek után vagyunk

Apatin, 1909. november 1. — Alázatos szolgálói: *Az apatini járás községi segédjegyzői és tisztviselői.*

Lótenyésztésünk hanyatlása.

A kulai járás területén az 1910. évi fedezetési idényben köztenyésztésre használni szánt magán mének f. hó 16-án lettek Kulán a kiküldött bizottság által megvizsgálva.

A bizottság elnöke Schuhmacher György cservenkai lakos, társelnöke Gutwein Fülöp szolgabíró, tagjai pedig Stollár méneskari főhadnagy és Bétsch Jakab járási m. kir. állatorvos voltak.

Elővezetett: Cservenkáról 1, Bácskésztúrról 3, Veprődről 1, Torzsáról 3, Kuczoráról 4, Kiskérről 8, Óverbászról 5, Ujverbászról 8, Kuláról 6, összesen 39 dbmén.

Ezek közül a bizottság köztenyésztésre alkalmasnak találta Kuhn Péter cservenkai, Nonnenmacher Jakab, Oberländer Fülöp ujverbászi, Vigh József és Nagy János kulai lakosok ménjét, összesen 5 drb mént.

Végeredményében és a múlt évi vizsgálati eredményt tekintve e téren szembeötlő hanyatlás mutatkozik, mi főleg annak tulajdonítható hogy a járás területén alig van már jó kanca anyag, annak legnagyobb része busásan megfizetve már 5—6 éves korában külföldre kerül, az itteni tenyésztésre pedig csak a hibás selejtes anyag marad, már pedig ilyen anyaggal lótenyésztésünk évről-évre nem hogy javulna hanem fokról-fokra hanyatlik.

Bétsch

HIREK

— **A hivatalos lap** keddi száma közölte a következő királyi kéziratot:

Magyar belügyminiszterem előterjesztésére Fernbach Károly Bács-Bodrog vármegye és Zombor szabad királyi város főispánját, főispáni állásától *saját kérelmére* felmentem.

Kelt Bécsben, 1909 november 13-án.

FERENCZ JÓZSEF s. k.

Gróf Andrássy Gyula s. k.

— **Kinevezés.** Fernbach Károly főispán Jeisel Henrik szolgabíró tiszteletbeli főjegyzővé nevezte ki.

— **Áthelyezés.** Fernbach Károly főispán Allaga Pál központi irnokot Palánkára és Csarsch Gábor járási irnokot Zomborba a közszolgálat érdekében áthelyezte.

— **Üzem felvétel.** A kulai posztógyár, e hó 15-től kezdve, újból üzembe helyeztetett.

— **Haláleset.** Sulyos csapás érte dr. Faller Alajos veprődi jegyzőt és családját Róza leányuk halálával, kit a gondos szülők nemrég Berlinbe vittek, híres orvos tanárokhoz, kik műtétet végeztek rajta, mely sajnos nem sikerült és f. hó 17-én a déli órákban a szeretett leány elhunyt. A mélyen sújtott szülők iránt általános a részvétel.

— **Gyászjelentés.** Alólírottak fájdalomtól megtört szívvel jelentjük, hogy a legjobb fiú, szerető testvér és nagybátya Tóth Jenő főgm. tanár életének 29. évében, ma reggel 4,10 órakor, hosszú súlyos szenvedés után az Urban elhunyt. A drága halottat holnap, szombat d. u. 3 órakor, fogjuk a helybeli ág. h. ev. temetőben örök nyugalomra helyezni. Ujverbász, 1909 nov. 12. Szerető nemes szíved megszünt dobogni, de emléked örökké élni fog közöttünk. Szeretünknek sugára világít majd lakodnak csendjében. Tóth Endre, atyja. Tóth Endréné szül. Weisz Mária, anyja. Weisz Péter, nagyatya. Tóth Béla, Aranka, testvérei. Tóth Béláné sz. Becker Erzsé, sógornője. Weisz Keresztély és neje, Kratz Henrik és neje, kónai.

† **Gyászjelentés.** Alólírottak mélyen szomorodott szívvel jelentik, hogy Dr. Hoffman József m. kir. kultuszministeri nyug. osztálytanácsos s egyetemi magántanár 1909 november 11-én éjjel 11 órakor, életének 51. évében, hosszas szenvedés s a haldolók szentségeinek többszöri ájtatos fölvétele után az Urban elhunyt. A boldogult hült teteme november 13-án fél 4 órakor fog a kalocsai érseki kórházban a rk. szertartások szerint beszenteltetni és a kalocsai rk. temetőben, a családi sírboltba örök nyugalomra elhelyeztetni. Az engesztelő szentmise-áldozat a boldogult lelke üdvéért november 13-án reggeli fél 8 órakor fog a kalocsai főszékesegyházban az Urnak bemutattni. Az örök világosság fényeskedjék neki! Kalocsa 1909. november 12. Hoffman Margit férj. Gebhard Ferencné, Hoffman István Jézustársasági rendtag, gyermekei. Dr. Gebhardt Ferenc, veje. Özv. Hoffman Sebestyén szül. Bräuer Borbála, édesanyja. Jakula József, apósa. Dr. Hoffman Károly főszékesegyházi apátkanonok, Hoffman Erzsébet férj. Wejnert Jánosné, Hoffman Borbála férj. Spreitzer Jánosné, Hoffman Sebestyén, Hoffman Mihály, Hoffman János, Hoffman Péter, testvérei. Weitner János, Spreitzer János, Dr. Oláh Béla, sógorai. Spreitzer Margit, Tufner

Erzsébet, Pál Teréz, Hippich Klára, Jakula Etel férj. Oláh Béláné, sógornői.

— **Borvásár Verbászon.** Verbászon, a kereskedelemügyi m. kir. minister, Kossuth Ferenc és Darányi Ignác földművelésügyi minister védnöksége alatt november 21-én és 22-én borvásárt és borkiállítást rendeznek, amely alkalommal a szőlőtermelőknek országos értekezlete is lesz. A kongresszus programja következő: November 20-án, d. u. 5 óra 20 perckor érkező vendégek fogadása és elszállásolása. Este 8 órakor ismerkedési estély. November 21-én reggel 9 órakor a kongresszus megnyitása és szakelőadások. Egy órakor díszebéd: d. u. 3 órakor borvásár; este 8 órakor hangverseny. November 22-én d. e. 10 órakor a kongresszus folytatása, szakelőadások. D. u. 1 órakor közös ebéd; d. u. 3 órakor borvásár, a nagyobb pincék megtekintése. Este 8 órakor estély. A borkiállítás mindkét napon d. e. 9 órától d. u. 5 óráig van nyitva.

— **Apatin ostroma.** Gyönyörű éjszakája volt Apatin városának a tizenötödikére virradó éjszaka. A betörések éjszakája volt ez. Hét helyen törtek be, természetesen ismeretlen tettesek. Meglátogattak üzleteket és magánlakásokat egyaránt s ugylátszik jellemes betörők voltak, mert egyenesen veszedelmekre utaztak, a legforgalmasab utcát is fölkeresték. A nyomuk azonban elveszett.

— **Szerbiába szóló postai csomagokhoz csatolandó vámnyilatkozatok.** A Szerbiába szóló postai csomagokhoz ezenkívül ismét 3 darab árubevallást (vámnyilatkozatot) kell csatolni, melyben igen pontosan kell feltüntetni a feladó és címzett nevét, a rendeltetési helyet, az áru nemét és a csomag tiszta és teljes súlyát. Pontatlan adatokat tartalmazó, vagy ily okmányok nélkül érkező csomagokat a szerb vámhivatalok nem engednek az országba.

— **Zárlat.** Román Mihály bácskerezsturi lakos vagyonára a zárlatot elrendelték.

— **Második sínpár.** A budapest—zimonyi vonalon második sínpárt akarnak építeni. A második sínpár építését nemcsak a megnövekedett forgalom, de stratégiai szempontok is indokolták teszik. Az építési munkálatok állítólag már a tavaszon megkezdődnek.

— **Vámszedési jog bérbeadása.** Zsablya község határában a Tisza folyamán gyakorolt révvátkelesi és ezzel kapcsolatos révvámszedési jog és az ahhoz tartozó ingatlanok 6 évre évi 3410 K haszonbér mellett bérbeadtnak. Bérelni óhajtok ajánlataikat 10% bánatpénzzel december 15-ig adják be a zombori kir. pénzügyigazgatósághoz, a melynél a bérleti feltételek is megtekinthetők.

— **Csurog aszfaltozása.** Csurogon, mint levelezőnk írja, már nagyban aszfaltozzák az utcákat s ha az időjárás kedvez még az ősz folyamán a két főutca teljesen be lesz burkolva aszfalttal.

— **Az új pénzek.** Az ércforgalom megkönnyítése céljából egy új pénzdarabot, két koronásokat fognak veretni és pedig Magyarországon is, Ausztriában is 50 millió darabot. Az egykoronásokat is szaporítani fogják legalább 100 millió értékű korona új veretű koronásokkal. Az Osztrák Magyar bank pedig felhatalmazást kap arra, hogy 160 millió korona kontingensen felül új 10 koronás bankjegyeket bocsásson ki.

Anyakönyvezés köréből 1909 november 13-tól
Születtek: Grozdity Nerima, Beer Márton, Szokola Kálmán, Golocsorbin István. **Házasságot kötöttek:** Tyovin Emil és Herceg Emilia. **Elhaltak:** Szauer Katalin 7 hónapos, Huszai Rozália 18 éves, Hoffman Jozefa 42 éves, Dudás Mihály 26 napos, Egri Julianna 3 éves.

Csikos -
 Kockás -
 Shantung -
 Armúre -

Selyem

és „Henneberg“ selyem 1 K 35 f-tól feljebb, bérmentve és vámentesen. Minta postafordultával.
 Seidenfabrikt. Henneberg in Zürich

Gabona arak: Budapestén:

Buza	—	—	14.10
Zab	—	—	7.54
Tengeri	—	—	6.71
Buza	—	Kulán:	13.60
Zab	—	—	6.60
Tengeri	—	—	5.80

Bácsalmási járás főszolgabírájától
2777 sz. 909

Pályázati hirdetmény.

Bácsbodrog vármegye bácsalmási járásának székhelyén, Bácsalmás községben, lemondás folytán üresedésben levő

községi II. orvosi állásra

pályázatot hirdetek és felhívom a pályázni akaró orvostudókat, hogy az 1908 évi XXXVIII. tc. 7. §-ában előírt képesítésüket és eddigi alkalmaztatásukat igazoló bizonyítványaikkal felszerelt kérvényeiket hozzam december 5-ig adják be.

Ezen állás javadalmazása a következő:

1. Kézpénzfizetés évi 1400 K.
2. Az 1908: XXXVIII. tc. rendelkezései értelmében megállapítandó lakbér, rendelési, látogatási s műtétdíjak, valamint távolságdíj.
3. A szőlőbeli, illetőleg külterületi vagyontalan betegek látogatásaiért a községi szabályrendelet értelmében, vagy a községi közpénztárból fizetendő 200 K fuvar-átalány, vagy a község által kiszolgáltatandó fuvar természetben.

Az állással járó hatáskört a jelenleg jóváhagyás alatt álló községi szabályrendelet intézkedései körvonalazzák.

A választás határnapjának kitűzése iránt utólag fogok intézkedni.

Bácsalmás, 1909 november 10.

Koller Oszkár
főszolgabíró

1-2

Mezőgazdasági gépgyár

a mely kizárólagosan

vető gépek, eke és szántáshoz való eszközök, répavágók, takarmányvágó gépek és rosták gyártással foglalkozik. keres ügyes és megbízható képviselőt.

Ajánlatok: „A. A. főposta, Wien I.” cím alatt küldendők. 1-5

Bácsalmási járás főszolgabírájától
4210 sz. 909

Pályázati hirdetmény

A bácsalmási járáshoz tartozó Madaras községben lemondás folytán üresedésben levő és havi előleges részletekben felvehető évi 800 K fizetéssel javadalmazott *másod irnoki* állásra december 5-iki határidővel pályázatot hirdetek.

Bácsalmás, 1909 november 10.

Koller főszolgabíró

Jó menetelű téglagyár

(körkemence, 2 szalmafütésre alkalmas kemence) 13 hold föld a hozzávaló fészerek, cselédlakás, 36 meter hosszú lakó-épület, 1 hold szép szőlővel valamint a téglagyártáshoz szükséges összes szerszámok, szabad kézből eladók. 3-4

Bővebb felvilágosítást ad
Glässer Vilmos, Kulán

Boldogasszonyfalva községtől

2987 sz. 909

Pályázati hirdetmény.

Boldogasszonyfalva községben üresedésben levő *gyalogrendőri* állásra november 25-iki határidővel pályázatot hirdetünk.

Az állás javadalmazása 600 korona kézpénz utólagos részletekben, továbbá ruházat és fegyverzet.

Boldogasszonyfalva, 1909 nov. 6.

Előjáróság

teljesen látható írású
ÍRÓGÉP

következő előnyt nyújt:

- A STOEBER írógép írása az első betűtől az utolsóig teljesen és állandóan látható.
- A STOEBER írógép az összes rendszerű írógépek előnyeit magában foglalja és azonkívül számos újítással van ellátva.
- A STOEBER írógép 45 acél-billentője 90 írásjelet ír.
- A STOEBER írógép betűkarjai könnyen kicserélhetők.
- A STOEBER írógép visszaváltóval van ellátva és tizedes tabulátorral (rovatólókészülékkel) is szállítható.

Magyarországi vezérképvislet:

Lukács Rezső Budapest VI. Szondy-utca 56

TATAI BRIKETT! TATAI DARABOS SZÉN!

kitünő jutányos szobafűtési szén.

1-2

Szállítja a

Magyar Által. Kőszénbánya Részv.-Társulat

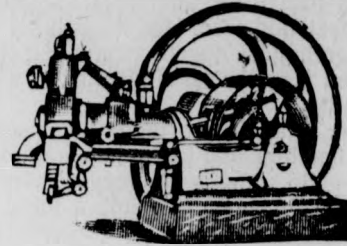
Budapest, V. Erzsébet tér 19.

ANGOL ŐSZI RUHÁK

skót felöltők, átmeneti kabátok, női Palletonok legelegánsabb kivitelben készülnek ifj. Abel József férfi és női angol szabónál Kulán. 12

Drezdai Motorgyár Részvénytársaság

Németország egyik legrégebbi s legnagyobb motorgyára

Szállít:

szakkörökben elismert legjobb gyártmányú

Benzin- Nyersolaj- Gáz- Petroleum- motorokat és lokomobilokat - - valamint SZÍVÓGÁZMOTOROKAT.

MEGLEPŐ UJDONSÁG!

Egyetemes generatorunkkal a tényleges löerő óránként csak kb. 1 fillérbe kerül.

Vezérképvislet:

GELLÉRT IGNÁCZ ÉS TÁRSA

BUDAPEST Teréz körút 41 Telefon 12-91

Legmesebbmenő jótállás! Kedveső fizetési feltételek!

PONGRÁCZ A. SÁNDOR

ÚRISZABÓ ÜZLETÉBEN
KULÁ (BÉRPALOTA)

készülnek a legjutányosabb árban, mérték után, remek szabásban, a legjobb szövetekből férfiföltönyök, felöltők - - és téli kabátok - -

AZ ŐSZI ÉS TÉLI IDÉNY UJDONSÁGAI:

Cipők, kalapok, sapkák, nyakkendők, fehérnemű, női felöltők és minden más uri- és női-divatcikkek legjutányosabban kaphatók „Kardosnál” Kulán

Ezennel tudomására hozom a t. vevő közönségnek, hogy ma már abban a helyzetben vagyok, hogy bármilyen arany és ezüst ékszereket rendelésre készítek, régi gyémánt és briliáns ékszereket újabb fagonra átalakítok - a legolcsóbb árban. - Kárika gyűrűket újabb fagonra átöntök.

Tisztelettel 14

KLINGVART MÁTYÁS

Sirolin

Emeli az étvágyat és a testsúlyt, megszünteti a köhögést, váladékot, éjjeli izzadást.

Tüdőbetegségek, hurutok, számar- köhögés, skrofulozis, influenza

ellen számtalan tanár és orvos által naponta ajánlva.

Mint hogy értéktelen utánzatokat is kínálnak, kérjen mindenkori „Roche” eredeti csomagolást.

F. Hoffmann-La Roche & Co. Basel (Svájc)

„Roche”

Kapható orvosi rendelésre a gyógyszerészekben. - Ára üvegenként 4.- korona.

Nyomatott Berkovits Márk laptulajdonos, villamos üzemű könyvnyomdájában, Kulán